

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

16 אוגוסט 2017

ת"א 2914-12-14 חן ואח' נ' עירית תל-אביב-יפו

בפני כב' השופט ישי קורן

תובעים

1. ניסו חן
ע"י ב"כ עו"ד דני כהן2. המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד רנדה יוסף

נגד

נתבעת

עירית תל-אביב-יפו
ע"י ב"כ עו"ד לאה רז-שפילר

חקיקה שאוזכרה :

[תקנות התעבורה, תשכ"א-1961 - לא מרובדות : סע' 1, בתק' 122א'](#)[פקודת העיריות \[נוסח חדש\] : סע' 235](#)[פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\] : סע' 34 \(ב\) \(37, 36, 35\),](#)[צו התעבורה \(פטור קורקינט חשמלי מהוראות הפקודה\), תשס"ד-2004](#)[פקודת התעבורה \[נוסח חדש\] : סע' 1](#)[חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975](#)[תקנות הביטוח הלאומי \(קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה\), תשט"ז-1956 : סע' 15 תק' 15](#)

מיני-רציו :

* בית המשפט קיבל את תביעת התובעים כנגד הנתבעת – רשות מקומית, והורה לה לפצות, בין השאר, את התובע 1 בגין נזקי הגוף שנגרמו לו בעקבות שנתקל בשקע בכביש עת רכב על קורקינט חשמלי ממונע. בתוך כך, נדחתה טענת הנתבעת לפיה, התובע רכב על הכביש בעת שהרכיבה על הכביש עם קורקינט חשמלי הייתה אסורה.

* נזיקין – אחריות – רשות מקומית

* נזיקין – אשם – אשם תורם

התובעים הגישו כנגד הנתבעת – רשות מקומית, תביעה שעניינה בנזקי גוף שנגרמו לתובע 1 כתוצאה מתאונה. בכתב התביעה נטען, כי התובע נתקל בשקע בכביש עת רכב על קורקינט חשמלי ממונע. בעקבות כך הוא נפל ונחבל.

בית המשפט קיבל את התביעה ופסק כלהלן :

הוכח שהעירייה התרשלה במילוי חובתה למנוע מפגעים בתחומה, וכתוצאה מכך נגרם נזק לתובעים. לא הוכח שהתובע רכב על קורקינט שאסור בשימוש, וכי רכב על הכביש בעת שהרכיבה על הכביש עם קורקינט חשמלי הייתה אסורה. גם אם נניח שהשימוש בקורקינט בתצורה שבה השתמש התובע היה אסור – והדבר לא הוכח – וגם אם נניח שהרכיבה בכביש הייתה אסורה – וגם הנחה זו לא הוכחה – הרי שאין בכך כדי לפטור את הנתבעת מחובת הזהירות המושגית והקונקרטיית כלפי התובע ויתר המשתמשים בכביש. הנתבעת נמצאה אחראית לנזקי התובע משלא נקטה באמצעים הדרושים לטיפול במפגע כחובתה על פי דין. יש לזקוף לחובת התובע אשם תורם בשיעור של 25% בגין חוסר הזהירות מצדו, בהכירו את הדרך ואת המפגע.

פסק דין

פתח דבר:

1. לפניי תביעה שעניינה נזקי גוף. התובע 1 (להלן – **התובע**) רכב על קורקינט חשמלי ממונע בדרך הר ציון בתל אביב מול בית מס' 106, בנתיב מדרום לצפון, נתקל בשקע בכביש (להלן – **המפגע**), נפל ונחבל (להלן – **התאונה**). לפנינו תמונת המפגע עובר לתאונה (מימין), ולאחר תיקונו:
 2. התאונה ארעה ביום 19.8.2012 בסמוך לשעה 10:00 בבוקר. התובע פונה ממקום התאונה לבת החולים איכילוב על ידי אמבולנס של מד"א אשר תאר את האירוע במלים הבאות: "**כבן 30, בדרכו לעבודה, מדווח כי רכב על קורקינט חשמלי, נכנס לבור והועף מהכלי. לא ברור לאיזה מרחק. בהגיענו, פצוע מתהלך באירוע באי שקט, נראתה חבלה במצחו שמצריכה הדבקה/תפירה, ושפשופים מרובים בכל חלקי גופו. מתלונן על כאב עז ביד ימין. הפצוע החל לצעוד בעצמו מהזירה כשהוא מסרב בתוקף לעצור לקריאות הצוות. לאחר כמה דקות ארוכות, אשתו הגיעה למקום ורק אז השתכנע הפצוע להיכנס לאט"נ. פצוע אינו מתמצא במקום ובזמן, חוזר על אותן שאלות כל מספר דקות, פונה בהשגחה וניטור".**

התובע טופל בבית החולים איכילוב ובערב שוחרר לביתו. במכתב סיכום האשפוז נרשם כי התובע נפגע בראשו ובשורש כף יד ימין. ב-CT מוח נשללה פגיעה תוך גולגולתית. CT ראש בוצע בגלל שהתובע היה מטושטש בהגיעו למיון. בצילום שורש כף היד אותר שבר רדיוס דיסטאלי והיד הושמה בגבס.

ביום 2/9/12 אושפז התובע בבית החולים וולפסון וביום 3/9/12 נותח בהרדמה כללית ועבר שיחזור פתוח וקיבוע של השבר בשורש כף היד.

התובע, יליד 30/4/1973, עבד עובר לתאונה בעסק למכירה ותיקון של קורקינטים. כיום עובד התובע כעצמאי בעסק למכירת רהיטים. במועד התאונה היה התובע כבן 39 שנים וכיום הוא כבן 44 שנים.

הואיל ומדובר בתאונת עבודה, והואיל והמוסד לביטוח לאומי שילם לתובע תגמולים עקב התאונה, הצטרף המוסד לביטוח לאומי כתובע מס' 2 בתיק זה בתביעת שיבוב (להלן - המל"ל).

הנתבעת (להלן: העירייה) היא רשות מקומית שאחראית, בין היתר, על תחזוקת הדרכים בתחומה ועל הסרת מפגעים מהשטחים הציבוריים בעיר.

טענות התובעים:

3. הנתבעת אחראית על תחזוקת הדרכים בעיר תל אביב, ויש לה אחריות כלפי המשתמשים בדרכים. הנתבעת לא תחזקה כנדרש את הכביש שנפער בו השקע הנראה בתמונות, שקע נרחב במרכז הנתיב הימני של הכביש. אלמלא סבורה הייתה הנתבעת עצמה שמדובר במפגע לא הייתה הנתבעת טורחת לתקן את השקע בכביש מס' חודשים לאחר התאונה. לא רק כלי רכב נעים בכביש כי אם גם אופניים, קורקינטים, אופניים חשמליים וכלי רכב דו גלגלי אחרים שחשופים למפגעים מן הסוג הנדון בתביעה זו ופגיעים להם. העירייה הפרה את חובת הזהירות שהיא חבה כלפי התובע, ובהתרשלותה גרמה נזק לתובע.

4. התובע נסע לאט וחבש קסדה (עמ' 12 ש' 25). התובע לא יכול היה לראות את הבור בכביש מחמת שהוסתר על ידי רכב שנסע לפניו (עמ' 12 ש' 15). לפיכך, אין לייחס לתובע אשם תורם. את רכיבת התובע על הכביש ולא על המדרכה יש לזקוף לטובת התובע ולא לחובתו. תיקון משנת 2016 [לתקנות התעבורה](#) מחייב רוכבי קורקינטים חשמליים לרכוב על הכביש ואוסר עליהם לרכוב על המדרכה. גם אם תיקון זה לא היה בתוקף במועד התאונה יש בו כדי ללמד על סטנדרט ההתנהגות הנדרש מרוכבי קורקינטים חשמליים.

5. ד"ר יעקב פעילן, מומחה בתחום האורתופדיה, מטעם התובע, קבע לתובע נכות בשיעור של 10% בגין הגבלת תנועה של מפרקי שורש כף היד הימנית הדומיננטית, ושינויים ניווניים. ד"ר פעילן קבע גם נכות נויורולוגית בשיעור של 5% בגין הלחץ על העצב המדיאני בשורש כף היד. ד"ר גד ביאליק, מומחה מטעם הנתבעת, קבע אף הוא נכות בשיעור של 10% בגין הגבלת תנועות, ושלל נכות בגין פגיעה עצבית. יש להעדיף את קביעתו של ד"ר פעילן בעניין הנכות העצבית, הן מפני שמומחיותו בתחום הפגיעה העצבית בכף היד גדולה מזו של ד"ר ביאליק, והן מפני שקביעתו נסמכת על בדיקת EMG ועל תיעוד רפואי שהציג התובע.

בתחום הניירולוגי הוצגה הערכה של מומחה מטעם התובע, ד"ר רון דבי, שקבע נכות בשיעור של 10% בגין תסמונת פוסט טראומטית שמתבטאת בכאבי ראש וירידה בזיכרון. גם ועדה של המל"ל קבעה לתובע נכות ניירולוגית של 10% בגין כאבי ראש. הנתבעת, מצדה, הציגה חוות דעת מומחה של ד"ר אוריאל איתן, שקבע לתובע 0% נכות בתחום הניירולוגי. הצדדים הסכימו על נכות בשיעור של 5% בתחום הניירולוגי.

התובע טוען כי נכותו הרפואית של התובע עומדת על 19% במעוגל (10% שורש יד ימין + 5% פגיעה עצבית בשורש יד ימין + 5% ניירולוגי), וכמוה גם שיעור הנכות התפקודית של התובע.

6. התובע מבקש לפסוק לו פיצויים עבור ראשי הנזק הבאים:

- הפסדי שכר לעבר - 230,300 ₪ ולחילופין 175,800 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מאמצע התקופה;
 - הפסדי שכר לעתיד - 1,589,910 ₪ ולחילופין 712,052 ₪;
 - הפסדי פנסיה - 12% מתוך רכיב הפסדי השכר לעבר עבור התקופה שבה היה התובע שכיר;
 - עזרת צד ג' לעבר ולעתיד - 50,000 ₪;
 - הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה לעבר ולעתיד - 15,000 ₪.
 - כאב וסבל - 150,000 ₪.
- מהסכום דלעיל יש לנכות את תגמולי המל"ל, שעומדים על פי תביעת המל"ל על 93,928 ₪. את הסכום שינוכה מנזקו של התובע יש לפסוק לטובת המל"ל. התובע והמל"ל מבקשים לפסוק להם הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

טענות הנתבעת:

7. הנתבעת אינה כופרת בקיומו של מכשול בכביש, אך היא מבקשת לדחות את התביעה הן מחמת שהתובע לא היה אמור לנסוע בכביש עם קורקינט חשמלי, והן מחמת שהתובע היה מודע לשקע בכביש שבו נסע יום יום במשך שנים למקום עבודתו, ואף על פי כן לא נזהר ונתקל בו. התובע לא טרח גם להודיע לעירייה על המכשול אלא כעבור מספר חודשים. אין לדרוש מן העירייה לתקן כל שקע בכביש. העירייה פועלת לתיקון המכשולים שבתחומה ועם קבלת הודעה על קיומו של המפגע דאגה העירייה לתקנו. מדובר בשקע שקשה להבחין בו ולכן הייתה חשיבות יתרה לכך שתתקבל תלונה במוקד העירייה בעניינו. בניסבות אלה גם אם התרשלה העירייה באי תיקון המפגע, אשמו התורם של התובע שהכיר את המקום ולמרות זאת בחר לעבור במקום מבלי לנקוט בזהירות הנדרשת מנתק את הקשר הסיבתי בין התאונה לבין רשלנותה של העירייה.

אשמו של התובע גבוה עוד יותר בהתחשב בכך שעד שנת 2016 היה אסור לקורקינטים חשמליים ולאופניים חשמליים לנוע בכביש, והם היו אמורים לנוע על מדרכות או בשבילים המיועדים לכך. במצב חוקי זה היפגעות קורקינט חשמלי ממכשול בכביש לא הייתה במתחם הציפיות הסביר של העירייה. יתר על כן, הקורקינט שבו עשה התובע שימוש חרג מן הצו שהתיר מכירת קורקינטים חשמליים בישראל. על פי הצו הייתה מותרת מכירה של קורקינטים בעלי הספק של 100 וואט, מהירות עד 12 קמ"ש ומשקל עד 12 ק"ג. הקורקינט שב השתמש התובע היה בעל הספק של 250 וואט, מהירות של 25 קמ"ש, ומשקל של 25 ק"ג. אין ללמוד מתקנות 2016 ש"הורידו" את הקורקינטים והאופניים החשמליים לכביש על סטנדרט התנהגות רצוי, הואיל ועד לשנת 2016 הייתה תנועת קורקינטים ואופניים חשמליים בכביש – אסורה.

8. לתובע לא נגרם נזק נירולוגי כלשהו ורק לצרכי פשרה ועל מנת שלא לזמן לחקירה את המומחים הסכימה הנתבעת להעמיד את הנכות בתחום הנירולוגי על 5%.

בתחום האורתופדי לא נמצא כל ממצא אשר מעיד על פגיעה עצבית ביד ימין של התובע. גם המוסד לביטוח לאומי לא קבע שקיימת נכות עצבית בידו של התובע, והוא שילם לו תגמולים לפי נכות בשיערו של 10% בלבד בגין הגבלת תנועות קלה. התובע לא תקף קביעה זו של המל"ל.

הנה כי כן, נכותו הרפואית של התובע עומדת על 14.5% בלבד.

שכרו של התובע השביח במעבר מעבודה כשכיר לעבודה כעצמאי. הפסדי שכר שהיו לתובע למשך זמן מוגבל לא קשורים לתאונה אלא לשינוי שבחר התובע לעשות בחייו, ללא קשר לתאונה. נכותו התפקודית של התובע נמוכה מנכותו הרפואית והנזק שנגרם לו בתאונה מוגבל ביותר. אין משמעות תפקודית לפגיעה שנפגע התובע בתאונה.

9. בהתייחס לפיצויים שביקש התובע לפסוק לו על פי ראשי הנזק השונים, טוענת הנתבעת:

- הפסדי שכר לעבר – לא נגרמו לתובע הפסדים כלשהם בגין התאונה;
- הפסדי שכר לעתיד – כשם שאין לתובע הפסדי השתכרות לעבר כך לא היו לו הפסדים לעתיד;
- הפסדי פנסיה – בהעדר הפסדי שכר אין גם הפסדי פנסיה ובמיוחד כשמדובר בעצמאי;
- עזרת צד ג' לעבר ולעתיד – התובע לא נזקק לעזרה בעבר ואין לו צורך בעזרה בעתיד;
- הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה לעבר ולעתיד – לא הוצגו קבלות ולא הוכחו הוצאות כלשהן;

- כאב וסבל – 50,000 עד 60,000 ₪.

כללם של דברים, הנתבעת מבקשת לדחות את התביעה הן מחמת העדר התרשלות מצדה, והן מחמת אשמו התורם של התובע שעולה כדי 100%. עוד מבקשת הנתבעת לקבוע שנזקו של התובע אינו עולה על 60,000 ₪ בגין כאב וסבל, תוך דחיית התביעה בנוגע לראשי הנזק האחרים.

הראיות:

10. התובע הגיש תצהיר עדות ראשית מטעמו. לתצהיר התובע צורפו מסמכים שונים, ובהם, תמונות צבע של מקום התאונה, תיעוד רפואי, תלושי שכר ודו"חות מס הכנסה. צורפו גם חוות דעת המומחים הרפואיים מטעם התובע.

המל"ל הגיש תעודות עובד ציבור בדבר התגמולים ששילם לתובע, וכן דו"ח ועדה רפואית שקבעה את דרגות הנכות של התובע.

הנתבעת הגישה תצהיר עדות ראשית של מר אייל חכים – בוחן תביעות נזיקין בתחום ההנדסה בעירייה. גם לתצהיר העירייה צורפו מסמכים שונים ובהם דו"ח תקלות, תיק רפואי ומסמכי מל"ל שונים, וכן חוות דעת מומחים רפואיים מטעם הנתבעת.

דין והכרעה:

11. אלה השאלות העומדות להכרעה בתיק זה:
- (1) האם העירייה התרשלה וגרמה ברשלנותה לנזקי התובע?
 - (2) האם יש לזקוף לחובת התובע אשם תורם?
 - (3) מה הנזק שנגרם לתובע?

רשלנות הנתבעת

12. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובראיות שלפניי, החלטתי לקבל את התביעה. שוכנעתי שהעירייה התרשלה במילוי חובתה למנוע מפגעים בתחומה, וכתוצאה מכך נגרם נזק לתובעים. בשל היכרותו של התובע עם מקום התאונה החלטתי לזקוף לחובת התובע אשם תורם בשיעור של 25%.

13. אני מקבל את עדותו התובע באשר לנסיבות התאונה, ומיקומה, כפי שתוארה לעיל. גרסת התובע נתמכת בצילומי המפגע, בתיאור שמסר התובע במקום התאונה לאנשי מד"א שהגיעו

לפנותו, ובמיקום התאונה שנרשם בדו"ח מד"א (שד' הר ציון 104 תל אביב). השקע הנראה בתמונות הוא מפגע אשר יכול בנקל לגרום לאיבוד שליטה ברכב דו גלגלי ובקורקינט חשמלי.

14. הנתבעת צרפה לראייתיה דו"ח תקלות שממנו עולים הפרטים הבאים: ביום 11/7/2012 – כחודש לפני התאונה – דווח לנתבעת על שקיעה בכביש האספלט בשד' הר ציון מול בתים מס' 104 – 106, בפינת רח' חכמי ישראל. מפגע זה תוקן ביום 22/7/2012, על פי הדו"חות שבידי הנתבעת. נראה שגם המפגע מושא התאונה מופיע בדו"ח התקלות. תלונה לגביו התקבלה בעירייה ביום 28/4/13 לפי המיקום הר ציון 103, פינת חכמי ישראל, והתיאור: "בור בכביש בנתיב הימני, מדרום לצפון".

העירייה הציגה את דו"חות התקלה כדי להוכיח שכל מפגע שמדווח לעירייה מטופל בתוך זמן קצר. חוששני שהמסקנה העולה מן הדו"חות שונה בתכלית. המפגע שגרם לתאונה ביום 19/8/2012 מצוי מרחק מטרים ספורים מהמפגע שתוקן על ידי העירייה ביום 22/7/2012 – פחות מחודש ימים לפני התאונה. למרות זאת, לא טרחו עובדי העירייה לאתר את המפגע ולתקנו. עובדה זו מעידה כאלף עדים בניגוד לאמור בתצהיר מטעם הנתבעת לפיו "איזורים" מטעם הנתבעת עוברים ברחובות באופן יזום במטרה לאתר מפגעים. המפגע שגרם לתאונה היה מונח לנגד עיני עובדי העירייה שעסקו בתיקון מפגע דומה, ובכל זאת לא נעשה אתו דבר. העד מטעם הנתבעת נחקר בעניין זה ולא הצליח לספק תשובה שמניחה את הדעת (עמ' 31 ש' 11 ואילך).

זאת ועוד, דו"ח התקלה אשר מתייחס למפגע שגרם לתאונה נסגר ביום 29/4/2013 ציון שהתקלה אינה מטופלת על ידי מינהל בינוי ותשתית של העירייה הואיל והאחריות לתקלה היא של מחלקה אחרת אשר אחראית לתחזוקת רשת הביוב. איני יודע מתי בפועל תוקן המפגע, ואם אכן תוקן מיידית – כטענת הנתבעת.

15. [סעיף 235 לפקודת העיריות](#) [נוסח חדש], מונה את חובות העירייה בעניין רחובות העיר, וביניהן החובה שהעירייה "תמנע ותסיר מכשולים והסגת גבול ברחוב". (סע' קטן (3)).

חובת הזהירות המושגית של העירייה כלפי המשתמשים במקרקעין שבתחום האחריות של הרשות המקומית אינה שנויה במחלוקת. (ע"א 343/74 רחל ו-אברהם גרובנר נ' עיריית חיפה, פ"מ ל(1) 141; ע"א 145/80 שלמה ועקנין נ' המועצה המקומית, בית שמש, פ"ד לז(1) 113). בכלל זה נקבע כי חובה על העירייה לצפות שקיומו של מפגע אשר גורמים להפרעה למהלך החיים התקין ומסכן את בטיחות צעידתם של הולכי הרגל והמשתמשים האחרים ברחוב, עלול להביא לפגיעה בגוף או ברכוש. (ע"א 73/86 שטרנברג נ' עיריית בני ברק, פ"ד מג(3) 343 (26/9/1989), להלן: עניין שטרנברג). עוד נפסק בעניין שטרנברג כי "תקלה חוזרת ונשנית לאורך תקופה של שנים מצביעה על צורך

בטיפול יסודי, שאינו יכול לבוא על תיקונו על-ידי פתרונות ארעיים ושטחיים, מזמן לזמן". על העירייה הנטל להוכיח "כי נקטה צעדים, במסגרת התקציבית שלה, לסילוק הבעיה באופן יסודי" (סע' 6 לפסק הדין) (וכן ר' ע"א (מחוזי - ת"א) 4195/98 שי חנה נ' עיריית נתניה [פורסם בנבו] (31/10/1999)).

לצד חובת זהירות מושגית, יש להוכיח קיומה של חובת זהירות קונקרטיית, המתייחסת לאירוע מושא התביעה, וכן הפרה של חובת הזהירות שבעטייה נגרם נזק לתובע. חובת הזהירות האמורה בסע' 35 לפקודת הנזיקין, מתפרשת בסע' 36 לפקודה כחובה אשר "מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף."

לטעמי, כל אלה הוכחו בעניינינו.

16. הנתבעת טוענת כי לא הייתה צריכה לצפות פגיעה של משתמש בקורקינט חשמלי כתוצאה מהמפגע, הואיל ובמועד התאונה הייתה אסורה רכיבה של קורקינט חשמלי על הכביש. בנוסף, קורקינט בתצורה של הקורקינט ששימש את התובע הייתה אסורה לשימוש בכלל. את טענותיה מבססת הנתבעת על שני מקורות:

(1) [צו התעבורה \(פטור קורקינט חשמלי מהוראות הפקודה\)](#), התשס"ד – 2004;

(2) [ע"א 2606/06 שפורן נ' תורג'מן](#) [פורסם בנבו] (2010) (להלן – עניין שפורן).

17. צו התעבורה, שנעשה מכוח סע' 1 לפקודת התעבורה, קובע אך זאת ש"קורקינט חשמלי" פטור מהוראות הפקודה. לצורך הצו מוגדר "קורקינט חשמלי" כך: "רכב בעל שני גלגלים המורכבים בזה אחר זה, המונע במנוע חשמלי, שהספקו אינו עולה על 100 וואט, משקלו העצמי אינו עולה על 12 קילוגרם ומהירות נסיעתו אינה עולה על 12 קילומטר לשעה."

לא הצלחתי להבין כיצד מבקשת הנתבעת להסיק מצו התעבורה דלעיל שהקורקינט שעליו רכב התובע אסור בשימוש בכלל ואסור ברכיבה על הכביש בפרט. ב"כ הנתבעת לא הפנתה להוראות שבדין אשר אוסרות שימוש בקורקינט שעליו רכב התובע. ב"כ הנתבעת לא הפנתה להוראות בפקודת התעבורה שמכוחן – יחד עם הצו דלעיל – ניתן להסיק שהרכיבה עם קורקינט על הכביש – אסורה. ודוק, מתן פטור מהוראות הפקודה לקורקינט חשמלי שתצורתו קלה יותר מהקורקינט שעליו רכב התובע עשוי לפטור את הרוכב מרכיבה על הכביש, אך אין די בו כדי להוכיח שהרכיבה על הכביש אסורה. זאת ועוד, ב"כ הנתבעת לא הסבירה כיצד הגדרת "קורקינט חשמלי" שבצו דלעיל מלמדת שהקורקינט שעליו רכב התובע אסור בשימוש. לשאלות אלה שנשאלו בדיון לא קיבלתי תשובה. לכאורה, כל שניתן להסיק מן הצו הוא ש"קורקינט חשמלי" בעל תצורה "כבדה" יותר אינו פטור מהוראות [פקודת התעבורה](#). מניין שהוא אסור בשימוש!?

18. שבעתיים נכון הדבר לגבי מה שמבקשת הנתבעת ללמוד מעניין שפורן, ואין בו. בעניין שפורן דן בית המשפט בשאלה אחת בלבד והיא: "האם קורקינט המשמש ככלי משחק לילדים, המונע על ידי מנוע בנזין (להלן: קורקינט מכני), הינו "רכב מנועי" כמשמעותו של מונח זה [בחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים](#), התשל"ה - 1975 (להלן: חוק הפיצויים או החוק)". כך מגדיר בית המשפט את השאלה העומדת להכרעה, בפתח פסק הדין, ומסקנתו היא שאין מדובר ב"רכב מנועי" לעניין חוק הפיצויים. הא ותו לא. כיצד מבקשת הנתבעת ללמוד מפסק דין זה שדן בקורקינט מכני שמופעל במנוע בנזין בשנת 2010, על כך שהקורקינט החשמלי שעליו רכב התובע דן בזמן התאונה בשנת 2012 אסור בשימוש – לא אדע. אמנם בפסק הדין יש התייחסות לכך שאותו קורקינט מכני אסור ביבוא לארץ, אך הנתבעת לא טרחה להציג מקור כלשהו שממנו ניתן ללמוד שהדבר נכון גם לגבי קורקינט חשמלי מן הסוג שעליו רכב התובע, וכי הדין שהיה נכון במועד שבו ניתן פסק הדין בעניין שפורן שריר וקיים גם בשנת 2012 במועד התאונה.

אדרבה, מפסק דין שפורן ניתן ללמוד דווקא שכבר בשנת 2010 הייתה תופעת השימוש בקורקינט חשמלי ומכני ידועה ומוכרת לרשויות, על כל המשתמע מכך לגבי יכולתה וחובתה של הנתבעת לצפות שימוש בכביש על ידי רוכבים מסוגו של התובע, והחשש שייפגעו ממפגע דוגמת המפגע שגרם לתאונה. דברים אלה נאמרו ונשנו על ידי שניים מחברי ההרכב. וזו לשון כב' השופטת פרוקצ'יה בעניין זה:

"המציאות מעידה, כי חרף האיסור, כלים אלה מיובאים לארץ, נעשה בהם שימוש מסוכן, ונראה כי מצד אחד, אין אכיפה אפקטיבית של איסור ההבאה והשימוש בכלים אלה, ומצד שני, אין הסדרה של השימוש בהם. מציאות זו, על הסיכונים הרבים הטמונים בה, מחייבת הסדרה כוללת בחקיקה, במנגנוני הרישוי, ובאכיפה נאותה. ראוי להסדיר נושא זה באופן כולל – בין על דרך איסור אפקטיבי על הבאתו של הקורקינט המכני והשימוש בו, ובין על ידי התרתו, תוך קביעת תנאי רישוי ויצירת מנגנוני בטחון ראויים שיבטיחו את המשתמשים וצדדים שלישיים מפני פגיעה שעלולה להיות הרת אסון."

וביתר תוקף כותב כב' השופט רובינשטיין:

"ואולם, האם מטעות העיניים ומה שהיה – דומה – למערער ולחברו, ולבעל המילון, בחינת צעצוע, הופך לכלי תחבורה בצפיפות המטרופולינית בגוש דן ועוד, בלא שהוסדר באופן כלשהו? שהרי הקורקינט החשמלי, האיטי יותר (12 קמ"ש לעומת 24 קמ"ש של שיוט הקורקינט המכני), הוצא מחוץ ל**פקודת התעבורה** בצו השר (**צו התעבורה (פטור קורקינט חשמלי מהוראות הפקודה)**, תשס"ד-2001; ואילו הקורקינט שבנידון דידן חי משפטית מחוץ לזמן ולמקום, מחד גיסא אין

משולמים לגביו דמי ביטוח, ונציג משרד התחבורה מתחנן לסלקו מן הכביש, כעולה מדבריו במהלך המשפט (עמ' 15) – אך כנראה במציאות היומיומית הוא חי ובוטט. חברתי ציינה בפסקה 27 לחוות דעתה, את הצורך בהסדרה. הסדרה זו אינה רק עניין כלכלי, אלא כרוך בחיי אדם. האם יש להמתין לאסון רחמנא ליצלן כדי להתעורר? וכללם של דברים, בתוצאה שאליה הגיעה חברתי, שבסופו של יום אתמוך בה אם גם לא בדיוק מטעמיה, יש משום קושי – שהרי שאלה יפה מאוד היא אם אכן לרבים המדובר אינו בצעצוע, אלא בכלי תחבורה יבשתי מסוים, שנעים בו אם בכביש ואם על המדרכה."

19. כללו של דבר, לא שוכנעתי שהתובע רכב על קורקינט שאסור בשימוש, וכי רכב על הכביש בעת שהרכיבה על הכביש עם קורקינט חשמלי הייתה אסורה. לעומת זאת, ברור לכל כי בשנת 2012, שנתיים לאחר מתן פסק הדין בעניין שפורן, כבר הייתה תופעה ידועה ומוכרת של שימוש בקורקינט חשמלי כ"כלי תחבורה יבשתי מסוים, שנעים בו אם בכביש ואם על המדרכה". לפיכך, גם אם אניח שהשימוש בקורקינט בתצורה שבה השתמש התובע היה אסור – והדבר לא הוכח – וגם אם אניח שהרכיבה בכביש הייתה אסורה – וגם הנחה זו לא הוכחה – הרי שאין בכך כדי לפטור את הנתבעת מחובת הזהירות המושגית והקונקרטית כלפי התובע ויתר המשתמשים בכביש.

בנדון דידן, התממש הסיכון שאותו נועדה למנוע חובת הזהירות שהופרה על ידי העירייה. התובע נפל בעת שרכב בכביש על הקורקינט החשמלי כשנתקל במפגע שהעירייה הייתה אמורה לתקן. התובע נפגע כתוצאה מהנפילה ונגרם לו נזק. בכך התמלאו כל רכיבי עוולת הרשלנות שבצעה הנתבעת.

האשם התורם

20. אני מקבל באופן חלקי בלבד את טענת הנתבעת בדבר אשם תורם שיש להשית על התובע.

אלה הן הוראות [פקודת הנזיקין](#) בעניין אשם תורם: "סבל אדם נזק, מקצתו עקב אשמו שלו ומקצתו עקב אשמו של אחר, לא תיכשל תביעת פיצויים בעד הנזק מחמת אשמו של הניזוק, אלא שהפיצויים שייפרעו יופחתו בשיעור שבית המשפט ימצא לנכון ולצודק תוך התחשבות במידת אחריותו של התובע לנזק" (עמ' 68). "אשם תורם" הוא בראש ובראשונה "אשם", דהיינו "מעשהו או מחדלו של אדם, שהם עוולה לפי פקודה זו, או שהם עוולה כשיש בצדם נזק, או שהם התרשלנות שהזיקה לעצמו, ורואים אדם כמי שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות לנזק" (עמ' 64).

21. בענייננו, טוענת הנתבעת ל"אשם תורם" של התובע בשניים: האחד – רכיבת התובע על הכביש הייתה אסורה בשנת 2012 (התקנות בעניין זה שונן רק בשנת 2016); השני – התובע התרשל בכך שבחר לרכב על הקורקינט בכביש שידע שיש בו מפגע, מבלי לנקוט אמצעי זהירות

מספיקים. לעומתה, טוען התובע כי הרכיבה על הכביש לא הייתה אסורה ומן התיקון של שנת 2016 יש ללמוד שעדיף לרכוב על קורקינט בכביש מאשר במדרכה. עוד טוען התובע כי נקט אמצעי זהירות מספיקים ורכב במהירות שאינה גבוהה אך המפגע הוסתר מעיניו על ידי רכב שנסע לפניו.

לעניין הטענה הראשונה, ציינתי לעיל כי לא שוכנעתי שהרכיבה על הכביש הייתה אסורה. יתר על כן, אין חולק שהרכיבה על קורקינט חשמלי מן הסוג שעליו רכב התובע בתאונה, לרבות המפרט הטכני, הוסדרה [בתקנות התעבורה](#) בשנת 2016. הגדרת הקורקינט החשמלי (המכונה בתקנות "גלגינוע") פורטה [בתק' 1](#), ואילו [בתק' 122א'](#) נקבע כי מקום שבו אין שביל או נתיב מיוחד שהוקצה לתנועת אופניים יש לרכוב על הקורקינט החשמלי בכביש. בהעדר ראייה לכך שהרכיבה על קורקינט חשמלי בכביש הייתה אסורה קודם לשנת 2016, נראית בעיני טענת התובע בדבר ההיקש שיש לעשות מתיקון 2016 [לתקנות התעבורה](#), אשר מחייב רכיבה על קורקינט חשמלי בכביש בהעדר שביל ייעודי לאופניים, בכל הנוגע לנורמת הזהירות הראויה בעניין זה. לשון אחר, בהינתן התכונות המכניות של הקורקינט החשמלי, והסכנה הגלומה בו כלפי הולכי הרגל המשתמשים במדרכה, נכון וראוי עשה התובע כאדם סביר ונבון כשהעדיף לרכב על הקורקינט על הכביש, גם בשנת 2012, בטרם חויב לעשות כן על פי דין.

ברם, גם אם היה התובע אמור לרכוב במדרכה או בשביל ייעודי (ושביל כזה אינו קיים במקום התאונה), אין בכך כדי לפטור כליל את הנתבעת מאחריותה לתאונה. לדידי, על הנתבעת לצפות גם אפשרות שהולך רגל ילך בכביש, אף אם אינו אמור ללכת בכביש אלא על המדרכה, ועל כן אם ייתקל הולך רגל במפגע בכביש תהא הנתבעת אחראית לנזקו, ולו באופן חלקי. דומה הדבר לאחריות בעל מקרקעין כלפי מסיג גבול שנכנס למקרקעין בתום לב, לפי [סע' 37 לפקודת הנזיקין](#). כשם שהסגת הגבול אינה פוטרת את תופש המקרקעין מאחריות למפגעים שבשטחו כלפי מסיג הגבול, כך שימוש בכביש שלא על פי הוראות [פקודת התעבורה](#), אינה פוטרת את העיריה מאחריות למפגעים בכביש כלפי המשתמשים בו.

אשר לטענה השנייה כלפי התובע, על עצם השימוש בדרך שבה יש מפגע, ועל שימוש בלתי זהיר בדרך, אני מקבל את הטענה באופן חלקי בלבד. תחילה, אני דוחה את הטענה כלפי עצם השימוש בדרך. אין לבוא חשבון עם התובע על שהוא נאלץ להשתמש בדרך משובשת, מקום בו הדרך המשובשת היא דרכו הקבועה של התובע לעבודתו. טוב הייתה עושה הנתבעת לו הקפידה למלא את חובתה לתקן מפגעים בכביש ונמנעה מטענה כלפי עוברי אורח שנאלצים להשתמש בכביש המשובש.

לעומת זאת, הרכיבה על הקורקינט בקרבת הרכב הנוסע לפניו, ובמהירות שלא הותירה לתובע זמן מספיק להבחין במפגע שבכביש (עמ' 12 ש' 15), היא אכן התרשלות המקימה כלפי התובע אשם תורם. התובע, לפי עדותו, הכיר את הדרך על המפגע שבה (עמ' 12 ש' 7), והיה עליו

לשמור מרחק מן הרכב שלפניו תוך נסיעה במהירות שתאפשר לו להבחין במפגע מבעוד מועד ולהימנע מפגיעה בו.

בחלוקת האחריות בין הנתבעת לתובע אני רואה לזקוף לחובת הנתבעת אחריות בשיעור של 75% ולחובת התובע אשם תורם בשיעור של 25%.

ומכאן לדיון בנזקי התובע.

הנכות הרפואית והתפקודית

הנכות הרפואית בתחום האורתופדי

22. המומחים מטעם שני הצדדים, ד"ר פעילן וד"ר ביאליק, תמימי דעים כי התובע סובל מנכות בשיעור של 10% בגין הפגיעה בשורש כף היד. המומחים חלוקים באשר לקיומה של נכות נוספת בשיעור של 5% בגין תסמונת התעלה הקרפלית עם לחץ על העצב המדיאני בשורש כף היד.

המומחה מטעם התובע - ד"ר פעילן – מסכם את חוות דעתו במילים הבאות:

"מר חן נחבל מנפילה ביום 19/8/12 בשורש כף היד הימנית, בעת שנסע על קורקינט חשמלי. בשורש כף היד הימנית אובחן שבר מפרקי עם תזוזה של עצם הרדיוס. שיחזור סגור וקיבוע בגבס לא צלח. ביום 3/9/12 נותח ובוצע שיחזור פתוח וקיבוע פנימי של השבר עם לוחית נעילה. עם שחרורו הומלץ על טיפול בפיזיותרפיה ובריפוי בעיסוק. טופל ע"י 23 טיפולי פיזיותרפיה בלבד. בהמשך המעקב אובחן לחץ על העצב המדיאני בשורש כף היד הימנית.

כפי שתואר לעיל, נותר כיום מר חן בשורש כף היד הימנית, השלטת, עם:

1. הגבלת תנועה בדרגות שונות בכל המישורים.

בבדיקות ההדמיה העדכניות, השבר מחובר עם מדרגה מפרקית, עם הופעת שינויים ניווניים מפרקיים מוקדמים שלאחר חבלה. שינויים אלו צפויים להחמיר עם השנים ולהחמיר את הכאבים, טווח התנועה והיכולת התפקודית של מפרקי שורש כף היד.

2. תסמונת התעלה הקרפלית עם לחץ על העצב המדיאני בשורש כף היד."

ד"ר פעילן מצוין כי הוועדה הרפואית מטעם המל"ל, אשר העניקה לתובע 10% נכות בלבד, בגין הגבלת תנועות בשורש כף יד ימין, "לא בדקה את העצב המדיאני ולא עיינה בבדיקות האמג, בהם אובחן לחץ על העצב המדיאני".

המומחה מטעם הנתבעת – ד"ר ביאליק – מסכים לקביעת ד"ר פעילין וועדת המל"ל באשר לנכות בשיעור של 10% בגין הגבלה קלה של התנועות בשורש כף יד ימין, ודוחה את עמדת ד"ר פעילין, תוך אימוץ עמדת וועדת המל"ל, באשר להעדר נכות עצבית בקשר לתאונה. בעניין תסמונת התעלה הקרפליית כותב ד"ר ביאליק:

"... בעיון בתיעוד הרפואי לא הוזכרה בעיה עצבית. פרט למכתב מיום 25/2/2014, כשנה וחצי לאחר החבלה, בו ד"ר יודש סורין דניאל רשם על תסמונת תעלה כפית: "... קל ביותר תסמינים גבוליים מאוד..." בהתאם לכך גם תוצאות בדיקה אלקטרופיזיולוגית המעידה על פגיעה בשני שורשי כפות הידיים. ללא ספק אין קשר לחבלה בשורש כף יד ימין מ-19/8/2012. ביום 1/6/2015 רשם ד"ר א. קולגנוב: "... רדומיות באצבעות ללא חסר נוירולוגי, צילום שורש כף יד ימין בעמדה טובה..."

הצדדים ויתרו על חקירת המומחים מטעמם, תוך שכל אחד מהם עומד על חוות דעת המומחה מטעמו. לא מונה מומחה מטעם בית המשפט.

בנסיבות אלה, מבלי יכולת להכריע במחלוקת שבין המומחים באשר לתסמונת התעלה הקרפליית שממנה סובל התובע, ובאשר לקשר הסיבתי שבין תסמונת זו לבין התאונה, אני רואה לקבוע את הנכות בעניין הפגיעה העצבית בשורש כף יד ימין של התובע על פי הממוצע שבין שני המומחים, דהיינו 2.5%. התוצאה היא שנכותו האורתופדית של התובע עומדת על 10% בגין הגבלה בתנועות שורש כף יד ימין, ו-2.5% בגין הפגיעה העצבית בשורש כף יד ימין.

הנכות הרפואית בתחום הנוירולוגי

23. את הפגיעה בתחום הנוירולוגי הסכימו הצדדים להעמיד על 5% - ממוצע שיעורי הנכות שקבעו המומחים מטעמם.

המומחה מטעם התובע – ד"ר רון דבי – מתאר את הבלבול ואי השקט הפסיכומוטורי שבהם היה שריו התובע לאחר התאונה, ואת תלונות התובע בדבר כאבי ראש וירידה בזיכרון, שמהם סובל התובע מאז התאונה. בסיום מכתבו מיום 30/1/2014, כותב המומחה כך:

"מדובר בתסמונת פוס-טראומטית המתבטאת בכאבי ראש מטרידים ותכופים, ובירידה בזיכרון ובריכוז. אני מעריך את נכותו הנוירולוגית בגין התאונה הנדונה ב-10% לפי סעיף ליקוי 34ב'(2) (מותאם)".

וזו לשון [עו' 34\(ב\)2](#) שבגינו קבע ד"ר דבי את אחוזי הנכות של התובע:

"בהפרעות של חרדה בעתית (פוביה); הפרעות חרדה אחרות; הפרעה טורדנית-כפייתית (הפרעה אובססיבית קומפולסיבית); תגובה לדחק חריג; הפרעת דחק

בתר-חבלתית (פוסט טראומטית) PTSD; הפרעות הסתגלות לסוגיהן; הפרעות דיסוציאטיביות (קונברסיביות); הפרעות סומטופורמיות; הפרעות אכילה: אנורקסיה נרבוזה, בולימיה מרבוזה והפרעות אכילה לא מסווגות, ייקבעו אחוזי הנכות כלהלן:

(1) ...

(2) רמיסיה מלאה או קיום סימנים קליניים שארתיים, הפרעה קלה בתפקוד הנפשי או החברתי, הגבלה קלה עד בינונית בכושר העבודה – 10%."

הנה כי כן, במקרה שלפנינו מדובר – לשיטת המומחה מטעם התובע – בהפרעת דחק בתר חבלתית שגורמת לתובע "הפרעה קלה בתפקוד הנפשי או החברתי, הגבלה קלה עד בינונית בכושר העבודה".

המומחה מטעם הנתבעת – ד"ר אוריאל איתן – כותב בסיכום חוות דעתו מיום 7/2/2016: "מדובר בבן 42 לאחר חבלת ראש קלה וחבלה בשורש יד ימין. ללא צורך באשפוז או ממצאים תוך גולגולתיים בהדמיה. ללא תיעוד לחסרים ניורולוגיים או קוגניטיביים.

בדיקתו הניורולוגית על ידי ד"ר דבי ועל ידי הייתה תקינה. בהערכה קוגניטיבית לא פורמלית לא התרשמתי מליקוי כלשהו.

...

להערכתי לא נותרה נכות ניורולוגית בגין התאונה הנדונה".

כאמור, הצדדים הסכימו להעמיד את הנכות בתחום הניורולוגי על הממוצע בין המומחים, דהיינו 5% נכות.

הנכות הרפואית המשוקללת

24. בהתאם לאמור לעיל, סובל התובע מנכות אורתופדית בשיעור של 10% בגין הגבלת תנועת בשורש כף יש ימין שולטנית, ו-2.5% בגין פגיעה עצבית בשורש כף יד ימין, ומנכות ניורולוגית של 5% בגין כאבי ראש וירידה בזיכרון עקב הפרעת דחק בתר חבלתית (PTSD). נכותו הרפואית המשוקללת של התובע עומדת, אפוא, על 16.64%, ובמעוגל – 17%.

הנכות התפקודית

25. בפסק הדין המנחה בעניין גירוגיסיאן (ע"א 3049/93 גירוגיסיאן נ' רמזי ואח' וערעור שכנגד, פ"ד נב(3) 792 (8/6/1995), סע' 9), מבחין כבוד השופט אור בין "הנכות תפקודית" ש"באה להצביע על מידת ההגבלה בדרך-כלל, שיש בנכות הרפואית שנגרמה לתובע" והיא משקפת נכות פונקציונלית

של כל אדם שסובל מנכות רפואית בשיעור מסוים, לבין "הפגיעה בכושר השתכרותו של התובע", אשר אותה יש לגזור משיעור הנכות התפקודית בשילוב עם "נתונים נוספים הנוגעים לנפגע המסוים". בפועל, הבחנה זו אינה מיושמת, ובדרך כלל מתייחסים הצדדים למונח "נכות תפקודית" כאל שיעור הפגיעה בתפקודו של נפגע מסוים בהתחשב בנתונים הייחודיים לו. עוד מציין בית המשפט בפסק הדין בעניין גירוגיסיאן כי פעמים רבות תשמש "הנכות התפקודית" כמדד לקביעת מידת "הפגיעה בכושר ההשתכרות של התובע".

ברוח זו מדגיש ב"כ התובע כי נכותו הרפואית של התובע היא בעלת משמעות תפקודית, בהתחשב בכך שעבודתו של התובע היא עבודה פיזית, מקצועו הבסיסי הוא נגרות, והנכות שנגרמה לו היא בידו הדומיננטית. התובע מבקש לקבוע את הנכות התפקודית, לרבות לצורך הפגיעה בכושר ההשתכרות, בהתאם לשיעור הנכות הרפואית, שלשיטת התובע עומדת על 19% במעוגל.

לעומתו, טוענת הנתבעת שהנכויות הרפואיות שנקבעו לתובע הן בעלות משמעות תפקודית מינימלית, ובפועל ממצאי המומחים מלמדים שהתובע עושה שימוש בידו הימנית כבידו השמאלית הבריאה. התובע אינו עובד בנגרות אלא במכירת רהיטים, ובעבודתו הוא מרוויח יותר משהשתכר כשכיר עובר לתאונה. נכותו הרפואית של התובע עומדת על 14.5% בלבד, ונכותו התפקודית קטנה מנכותו הרפואית.

26. נאמן להבחנה שנקבעה בעניין גירוגיסיאן, אני קובע שנכותו התפקודית של התובע זהה לנכותו הרפואית והיא עומדת על 17%. לשאלת הפגיעה בכושר השתכרותו של התובע אתייחס בהמשך, כשאדון בראשי הנזק של הפסדי שכר, אך בשלב זה די אם אציין שכל הפגיעות שבגינן נקבעה לתובע נכות רפואית הן פגיעות בעלות משמעות תפקודית. כאלה הן הפגיעות בתחום האורתופדי בשורש כף ידו הימנית של התובע, וכזו היא גם הפגיעה הנוירולוגית שבגינה סובל התובע מכאבי ראש ומירידה בזיכרון. כל הפגיעות פוגעות בתפקודו של התובע, מהן שפוגעות פחות ומהן שיותר.

27. לסיום הדיון בפרק זה אציין כי ועדה של המל"ל קבעה לתובע נכויות זמניות בשיעורים הבאים:

- 100% נכות ממועד התאונה ועד 18/11/2012, דהיינו 3 חודשים;
- 50% נכות מיום 19/11/2012 ועד 31/1/2013, דהיינו חודשיים וחצי;
- 30% נכות מיום 1/2/2013 ועד 30/6/2013, דהיינו 5 חודשים.

בהינתן כל אלה, ניתן לדון בראשי הנזק השונים.

שומת הנזק:

28. להלן נתוני היסוד העיקריים הדרושים לעניין שומת הנזק:
- גיל התובע כיום – 44 (יליד 30/4/1973);
 - גיל התובע במועד התאונה – 39 (מועד התאונה: 19/8/2012);
 - נכות רפואית מוסכמת – 10% בגין הגבלת תנועות בשורש כף יד ימין שולטנית, ו-5% בגין תסמינים שמקורם פוסט טראומה;
 - נכות שנויה במחלוקת – 5% בגין פגיעה עצבית בשורש כף יד ימין (לחץ על העצב המדיאני);
 - מקצוע התובע עובר לתאונה - שכיר בעסק למכירה ותיקון של קורקינטים חשמליים;
 - מקצוע התובע כיום – קבלן עצמאי של יבואן שמייבא מגרמניה דלתות ומשקופים לבתי חולים ולמוסדות, שעוסק בהתקנת הדלתות והמשקופים בבתי החולים ובמוסדות באמצעות צוות מטעמו. (עמ' 16 ש' 16).

29. כאב וסבל:

התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בסך 150,000 ₪. לעומתו טוענת הנתבעת כי התובע זכאי לכל היותר לפיצוי בסך 60,000 ₪.

בהתחשב באחוזי הנכות (17% נכות אורתופדית ונירולוגית לצמיתות) ובסבל שהיה מנת חלקו של התובע כתוצאה מהתאונה, לרבות ניתוח לשיחזור השבר וקיבועו, ואשפוז בן 3 ימים כשבועיים לאחר התאונה, ובהתחשב בתקופות הנכות הזמנית שנקבעו לתובע, תקופת ההחלמה וטיפול הפיזיותרפיה הממושכים, אני אומד את הפיצוי המגיע לתובע בגין כאב וסבל על סך של 90,000 ₪.

30. הפסדי השתכרות לעבר ולעתיד, הפסדי פנסיה וזכויות סוציאליות:

התובע מבקש לפסוק לו הפסדי שכר לעבר - 230,300 ₪, לפי הפסד בפועל על פי תחשיב התובע, ולחילופין 175,800 ₪, סכום שחלקו לפי הפסד בפועל וחלקו לפי חישוב אקטוארי (בסיס שכר של 16,500 ₪ ו-19% נכות לשנת 2016 ועד היום) בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מאמצע התקופה;

בגין הפסדי שכר לעתיד, מבקש התובע לפסוק לו 1,589,910 ₪, לפי הפסד של 7,000 ₪ לחודש עד גיל 72, ולחילופין 712,052 ₪, לפי חישוב אקטוארי מלא (בסיס שכר 16,500 ₪ ו-19% נכות עד גיל 72).

הנתבעות טוענות בסיכומיהן כי התובע לא הוכיח הפסדי שכר לעבר ולעתיד. ככל שנפגע שכרו של התובע לאחר התאונה היה זה מחמת החלטתו להפסיק את עבודתו כשכיר ולעבוד

כעצמאי. הנתבעת אינה צריכה לשאת בעלויות חבלי הלידה של עסקו העצמאי של התובע. משהתייצב העסק מרוויח ממנו התובע סכום העולה על פי 2 בחודש מהסכום שהשתכר מעבודתו כשכיר. ממילא, אין לתובע הפסדי שכר לעבר או לעתיד.

לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובראיות שלפניי, אני סבור שהתובע זכאי לפיצויים בגין הפסדי שכר ובפגיעה בכושר ההשתכרות, לעבר ולעתיד. אין חולק על כך שבחודש 12/2012, חודשים ספורים לאחר התאונה, תקופה שבה היה התובע נעדר כושר עבודה, פוטר התובע מעבודתו כשכיר בחברת טרקר ישראל בע"מ (ר' מכתב פיטורין, נספח ט' לתצהיר התובע). התובע היטיב להסביר את הקשר בין התאונה לבין הפסקת עבודתו בחברת טרקר, שם עבד במכירת קורקינטים, ונאמנה על ידי עדותו בעניין זה.

וכך העיד התובע:

- ש"במה התקשית לבצע? מה לא יכולת לעשות?**
- ת:** א' היד שלי הייתה מאוד מאוד מוגבלת, ששום דבר לא יכולתי לעשות איתה, אם זה להוציא כלי להדגמה ללקוח, אם זה לעמוד מול לקוח ולהיות שוב הבן אדם שכל כך אוהב את הכלי ואני מכרתי המון מהמכשיר הזה, בעצם האהבה שלי לכלי היא בעצם ההיכרות שלי עם הכלי ואחרי שקיבלתי מכה כזאת אז את יודעת, גם ההתלהבות וגם האהבה לכלי מן הסתם אבדה, שלושה חודשים לא הייתי בעסק הזה, באיזה שהוא מקום התנתקתי משם, זהו. חזרתי, לא,
- ש:** אז יותר, יותר נכון יהיה להגיד שבעצם נגמר לך הסוס מהעבודה הזאת,
- ת:** נגמרה לי היד, לא הסוס.
- ש:** נגמרה לך היד אבל יכולת לעבוד.
- ת:** לא, לא יכולתי לעבוד. שוב פעם, אני לא יכול להוציא כלי, להכניס כלי, לעשות לבן אדם הדגמה להראות לו איך עושים גז ביד שאני לא יכול להזיז את היד שלי והוא ישאל אותי למה יש לך כה ואני אספר לו שזה מהכלי הזה שאני רוצה למכור לך? זה קצת לא, זה לא זה, זה לא יכול היה להיות זה. זה שעברו 3 חודשים בבית היד שלי לא חזרה להיות, עד היום היא לא מאה אחוז.
- ש:** היום אתה כן יכול לעשות ככה?
- ת:** היום אני יכול לעשות גז בעדינות, עדיין יש לי כאבים אבל תוך כדי, אני עדיין לא אעלה על קורקינט, לא עליתי מאז על קורקינט, לא.

(עמ' 13 ש' 30 ואילך)

מאידך גיסא, לא ניתן לזקוף לחובת הפגיעה בתאונה את כל הפסדי השכר שנגרמו לתובע בשנים 2013 – 2014. הפסדים אלה מקורם בעיקר בבחירתו של התובע שלא לעבוד עוד

כשכיר ולפתוח עסק עצמאי. לא בכדי קבעה ועדה של המל"ל שהתובע אינו זכאי להגדלת שיעור הנכות לפי [תק' 15](#) מחמת שהוא יכול לשוב לעבודתו. אינני מקבל גם את טענת התובע שלפיה יש לזקוף לחובת הנתבעת את מלוא הסכום שנדרש התובע לשלם בעסקו ל"עבודות חוץ", מחמת שלטענתו הוא אינו יכול לעסוק בהתקנה. בצדק טוענת הנתבעת שעיקר עבודתו של התובע בעסקו היא עבודה של ניהול ומכירות, וזו הסיבה העיקרית שהתובע אינו עוסק בהתקנה ונדרש לעבודות חוץ. מנגד, אני דוחה את טענת הנתבעת כאילו לא נגרמו לתובע הפסדי שכר כלל כתוצאה מהתאונה.

בעניין גירוגיסיאן מזכיר בית המשפט שבמקרים שבהם קיים קושי לקבוע באיזו מידה נפגע כושר ההשתכרות של התובע ייעזר בית המשפט בחזקה שלפיה כושר ההשתכרות נפגע בשיעור זהה לשיעור הנכות התפקודית, כמשמעה לעיל. לעומת זאת, מצינו בפסיקה גם מקרה שבו התובע שב לעבודתו ושכרו לא נפגע ובית המשפט העמיד את שיעור הפיצויים בגין פגיעה בכושר ההשתכרות על מחצית משיעור הנכות בלבד. וכך נכתב שם על ידי כב' השופט צבי טל: **"מקובל הדבר לקבוע הפסד השתכרות בעתיד לאדם שחזר לעבודתו בלא הפסד השתכרות, מפני החשש שמומו עלול להפריע לקידומו ולמציאת עבודה ברמת השתכרות דומה לכשייפלט מאותו מקום עבודה. בית המשפט קמא אמד הפסד זה לפי מחצית שיעור הנכות, ואין מקום להתערב בכך."** ([ע"א 4837/92 "אליהו" חברה לביטוח נ' בורבה וערעור שכנגד, פ"ד מט \(2\) 257 \(9/8/1995\)](#)).

בענייננו, אני סבור שיש לחשב את הפסדי השכר של התובע לעבר, לפי חישוב אקטוארי מלא לתקופת הנכויות הזמניות כפי שנקבעו על ידי המל"ל, ולפי מחצית מהחישוב האקטוארי המלא לתקופת הנכות הצמיתה – לעבר ולעתיד. עם זאת, עבור החודשים 1/2013 – 6/2013 קיבל התובע דמי אבטלה בסכום כולל של 31,253 ₪. עבור חודשים אלה לא יחוש לתובע הפסדי שכר כלשהם.

לצורך חישוב הפסדי השכר לעבר יעמוד בסיס השכר של התובע עד היום על 9,000 ₪ לחודש, כפי שהיה עובר לתאונה וכשהוא משוערך להיום – במעוגל. בסיס שכרו של התובע לעתיד יעמוד על 12,500 ₪ לחודש, כפי שעולה מדו"ח רווח והפסד לשנת 2016 עד חודש אוגוסט שצורף לראיות התובע. אני רואה לחשב את ההפסד על יסוד בסיס שכר גבוה יותר שעולה לכאורה מדו"ח רווח והפסד לשנת 2016 כולה, שצורף עובר לדיון, הואיל ומדובר בהפרש ניכר מבסיס השכר בשנת 2015, ובהעדר ביטחון שהכנסה זו משקפת את יכולת ההשתכרות של התובע לאורך זמן.

להלן תחשיב הפסדי השכר על יסוד הקביעות דלעיל:

הפסדי שכר לעבר – 72,000 ₪, לפי הפירוט הבא:

9,000 ₪, כפול 3 חודשי אי כושר מלא – 27,000 ₪;

9,000 ₪, כפול 50% נכות, כפול חודש וחצי (עד סוף שנת 2012) – 6,750 ₪;

עבור תקופת הנכות הזמנית של 30% (חודשים 2/2013 – 6/2013) לא ישולמו הפסדי שכר הואיל ובתקופה זו קיבל התובע דמי אבטלה.

מחצית מ-9,000 ₪, כפול 17% נכות, כפול 50 חודשים (מחודש יולי 2013 עד היום) – 38,250 ₪.

הפסדי שכר לעתיד – 230,000 ₪.

(מחצית מ-12,500 ₪, כפול 17% נכות, כפול מקדם היוון 216.46 – עד גיל 70)

הפסדי פנסיה – 6,000 ₪ (לפי 12% מהפסדי השכר שחושבו עבור תקופת הנכויות הזמניות בלבד, שבה חושבו לתובע הפסדי שכר כשכיר).

31. הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה לעבר ולעתיד:

לטענת התובע הוא זכאי לפיצוי גלובאלי בגין הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה לעבר ולעתיד בסך 15,000 ₪. מנגד טוענות הנתבעות כי התובע לא צירף קבלות לשם הוכחת הוצאות רפואיות או הוצאות נסיעה, וכשם שלא נדרש התובע להוצאות אלו בעבר, כך לא יידרשו לו הוצאות כלשהן בעתיד.

ככלל, מדובר בתאונת עבודה והוצאות התובע מכוסות על ידי המל"ל. עם זאת, הניסיון מלמד שההוצאות אינן מכוסות במלואן. בשקלול הנתונים מצאתי לפסוק לתובע סכום כולל של **5,000 ₪** בגין הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה לעבר ולעתיד.

32. עזרת צד שלישי לעבר ולעתיד:

לטענת התובע הוא זכאי לפיצוי גלובאלי בגין עזרת צד שלישי בסך 50,000 ₪. מנגד טוענות הנתבעות כי התובע לא נזקק לעזרה בעבר ואין לו צורך בעזרה בעתיד.

אין ספק שפגיעתו האורתופדית של התובע בשורש כף יד ימין בשיעור של כ-12%, בצירוף הפגיעה הנוירולוגית בשיעור של 5% שביטויה העיקרי בכאבי ראש, עתידות להגביל את התובע בביצוע פעולות במשק ביתו ובאחזקת הבית, וכי הוא היה מוגבל באופן משמעותי במהלך תקופות אי הכושר הזמניות, כפי שבאו לידי ביטוי בהחלטת הועדה רפואית של המל"ל. כמו כן, המומחה מטעם התובע מצא שינויים ניווניים שמקורם בחבלה בשורש כף יד ימין וציין לגביהם

כי הם "צפויים להחמיר עם השנים ולהחמיר את הכאבים, טווח התנועה והיכולת התפקודית של מפרקי שורש כף היד". בנסיבות אלה, חוששני שבעתיד יידרש התובע לעזרה רבה יותר מכפי שנדרשה לו בעבר.

בשקלול הנתונים מצאתי לפסוק לתובע סך גלובאלי של **25,000 ₪** בראש נזק זה.

סוף דבר:

33. התובע ניזוק בגופו בשעה שרכב על קורקינט חשמלי בשד' הר ציון בתל אביב, נתקל במפגע בכביש, נפל ונחבל בראשו ובכף יד ימין. הנתבעת נמצאה אחראית לנזקי התובע משלא נקטה באמצעים הדרושים לטיפול במפגע כחובתה על פי דין. ראיתי לזקוף לחובת התובע אשם תורם בשיעור של 25% בגין חוסר הזהירות מצדו, בהכירו את הדרך ואת המפגע.

34. כתוצאה מהתאונה נגרם לתובע נזק בסכום כולל של 428,000 ₪. סכום הפיצויים, לאחר ניכוי אשם תורם, עומד על 321,000 ₪. מתוך סכום הפיצויים יש לנכות את התגמולים ששולמו לתובע על ידי המל"ל בסכום כולל של 94,839 ₪ (דמי פגיעה בסך 20,437 ₪, וגמלת נכות בסכום של 74,402 ₪). סכום זה ישולם למל"ל.

35. הנתבעת תשלם לתובע 1 את הסכומים הבאים:

- (1) 226,161 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום;
- (2) הוצאות מומחים בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין ממועד תשלומן (כנגד קבלות);
- (3) אגרות משפט בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין ממועד תשלומן;
- (4) שכר טרחת עו"ד בשיעור 23.4% מהסכום הנקוב בס"ק (1), דהיינו 52,922 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום.

בנוסף, תשלם הנתבעת לתובע 2 – המוסד לביטוח לאומי - את הסכומים הבאים:

- (1) 94,839 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום 1/7/2013;
- (2) שכר טרחת עו"ד בשיעור 11.7% מהסכום הנקוב בס"ק (1), דהיינו 11,096 ₪, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום.

התשלומים ישולמו עד ליום 25/9/2017.

ניתן היום, כ"ד אב תשע"ז, 16 אוגוסט 2017, בהעדר הצדדים.

ישי קורן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)